

Garajszki József

nyolcvanéves

Dabas művészeti életének egyik emblematikus figurája, Garajszki József képző- és iparművész ez év novemberében nyolcvanéves. Számos kiállítás és hat album van mögötte, amelyekből az egész ország, sőt Európa több művészetszerető közössége is megismerhette egyedi, csak rá jellemző, a hagyományt és a modernséget ötvöző munkásságát.

Garajszki József a mesterségtől a művészeti vezető utat felfedezésként élte meg, szilárd alapokra, az anyagok, technikák és technológiák pontos ismeretére építette a kiteljesedéshez vezető lépcsőfokokat. Az egyik legsokoldalúbb művész, akit mindig is lenyűgöztek a különböző anyagok: a bőr, a fa, az üveg, a textil, a fém, a festék összes lehetőségét megismerte és felhasználta műveiben, ezért hozott létre ilyen széles spektrumú, sokrétű életművet. A plasztikától a grafikán, festészetén át a fotózásig minden műfajban maradandót alkotott, az apró részletek felfedezésével és újraértelmezésével teremtett egyedi stílust, kézigye felismerhető és könnyen beazonosítható minden egyes alkotáson.

Az asztalosmesterségtől az iparművészeti főiskoláig a gyakorlati tapasztalatok útján jutott el, külföldi „inasvevei” alatt megismerte Dánia, Hollandia, Svédország, Németország művészeti törekvéseit, majd művésztelepeken alkotott és szerzett tapasztalatot fafaragás, fémmegmunkálás terén.

Egyiptomi, olaszországi, tunéziai élményeit grafikai sorozatban örökítette meg, de egyedi és csak rá jellemző bőrmunkái is elismerést vívtak ki az Offenbacher Bőrmúzeum szakértői körében.

Garajszki József 1934-ben született Sáríban. Gyökerei szorosan kötik ahhoz a közösséghez, amelyből származik, és amely a leghasznosabb útravalóval engedte el őt a világba: tehetsége, a megismerés és felfedezés vágya, az újdonságok iránti nyitottság innen indította el világjáró útjára. Közben mindig szűkebb pátériája vonzotta haza, itthon, ebben a közösségben találta meg a nyugalmat, a családot, az alkotói közeget és az őt elismerő barátokat, a művészetszerető közönséget.

A Dabasi Újság szerkesztősége boldog születésnapot és még nagyon sok tartalmas alkotó évet kíván a művésznek!

Kapui Ágota

GUBERAKIRÁLY

*Tüling-tolong immár, ki-ki ahogy bírja,
A bolhapiacnak csak ez itt a titka.
Wragler, Lee és Levi's: van itt minden remek,
Csak magad átvágni soha meg ne engeddi!*

*Ha cipő tized ér, te csak ötöt ajánlsz,
Így hétben ölt testet az örök igazság.
Jugoszláv, török szó, mitől hangos minden,
Német alig-alig, magyart áldja Isten!*

*Mellettem egy pulcsit tízéves nézeget,
Elfordul az árus, véle old kerekét.
A módszer már ismert, e korai mentésnek,
Nemzedékre száll az, s átadják a vénék.*

*Van, aki az árut véletlen leejtve,
Ha lehajol érte, mást vesz fel helyette.
Majd hetyke lábával rúg bele jó nagyot,
Mitől a fa mögött érteke felragyog.*

*Ha csendesül, ki-ki csomagol, és megy el,
Kinek áru kenyér, biz' az itt vesztegel!
Köré csoportosul hát a nagyja, lesve,
Egy-egy pár pfemmiget mint enged kényszere.*

*De ha benne a dac felülkerekedik,
Olcsóbbért nem adja, bárhogyan kérlelik!
Zsákokat vesz elő, morogva hányja mind:
Írany a mély kuka, szemét lesz a nagy kincs!*

*Ha sátrat bontanak, eldobnak lim-lomot,
Mi már úgyis elnyűtt, őrzésre sem tartott.
Mint vércse madárra, hiúz futó őzre,
Csap le guberáló e nemes értékre!*

*Van, aki biciklin szeli át a teret,
Oldalán is csüngő zacskókat rak tele,
Van, ki talicskát tol üres dobozokkal,
Hogy teletömhesse fennkölt cafatokkal.*

*Nézd csak, és figyeljed! Itt jön a legfürgébb,
Szatyrot, zsákokat cipel hátán, karján, szegény.
Csak a javát lesi az eldobott koncnak,
A többi maradhat más árva bolondnak.*

*Siet bizony nagyon, jobbján törött üveg,
Mivel a nyűtt csizma szarát menti csak meg.
Libeg, mert a söprű porfellege közel,
S elnyel, ami másnak már semmit sem jelent.*

*Ha most ezer keze, ezer lába lenne,
Táplálni a reményt oly sok az sem lenne.
Mert a boldogtalant kényszeríti sorsa,
Hogy a piac végén a javát felkapdossa.*

*Sűrög-forog, lelkét nyíltan is kitarja,
Mint a guberálók bolond, nagy királya.
Együttérzek véle, ezért nevezhetem
Guberakirálynak büszkén testem-lelkem.*

*Akartam az lenni, lettem bizony azzá,
E hányatott multnak mondván Isten hozzád!
Amíg halk énekek szállnak lent a parton,
Király vagyok itt fent, s bolbák körét rovom.*

*Megesik a szívem, lelkem szárnyakat kap,
Hervadó csokorban Ő a legszárzabb.
Boldogtalannak hát, kenyerem meglegyen,
Segíték most neki, vigasztát meglelem.*

*Felszedek egy csizmát, nyújtom oda neki,
„NEM KELL, LEGYEN TIÉD!” választát rebegi.
Te jó ég...! Hát Ő is magyar, szegény balga!
Ilyen mélyre miért, miért húzta sorsa?*

*„Ne gondold ám, fiam, hogy én szegény vagyok!
Az értéket mentem, így boldog maradok.
Kikupálom otthon: szögezem és varrom,
Árusoknak másnap itt ismét átadom.”*

*Hagyjuk a lim-lomot, értéke megmarad...
Magyart látni de jó, ha gyökér nem szakadt!
Jőjj el, fiam hozzám, légy vendégem holnap;
Lásd, híján nem vagyok a jó magyar bornak.*

*Van kicsi vagyunkám, házam, kertem elég,
Mit e porból szedtem, erre tanúm az ég.
Szívem, lelkem magyar, vágyik haza újra,
De létem gyökere: testem idehúzza!*

*Jőjj csak, fiam hozzám, mihelyt megteheted,
Nem megyek én haza, vídd te a lelkemet!
Hozd el hát a földet, melyben megszülettem,
Hintsd el otthonomban, hogy mélybe kísérjen!”*

*Jézus, Mária! ... hogy én GUBERAKIRÁLY?!
Lelkem lelkének csak halvány árnyéka tán!
Most már értem a szót: „NEM KELL, LEGYEN
TIÉD!”
Hiszen hatalmas ő ezen a Földtekén!*

Frankfurt am Main, bolhapiac, 1979.

Garajszki József